

פרשת פנחס

בנות צלפחד

"ויקרב משה את משפטן לפני ה'" (כ"ז, ה) -התרחקותו של משה רבינו מכל לזות שפתיים וחשש נגיעה אישית באה לידי ביטוי בפסוקים אלו שכיון שאמרו בנות צלפחד: "הוא לא היה בתוך העדה הנועדים בעדת קרח", ורצו בזה להשמיע למשה כי צלפחד לא נימנה על מתנגדיו – הרגיש משה את עצמו כאילו הוא נוגע בדבר ולא רצה לפסוק את ההלכה בעצמו, כי אם הקריב את משפטן לפני השם-יתברך. בכך יובנו היטב דברי רש"י: "ויקרב משה את משפטן – נתעלמה הלכה ממנו וכאן נפרע על שנטל עטה לומר: והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי". שהרי איך אפשר להעלות על הדעת, כי משה רבנו, הענין מכל האדם, אמר זאת חלילה מחמת גיאות, עד כי ייענש על כך?

ברם, כשאמר משה רבנו: "והדבר אשר יקשה מכם", נתכוון לומר: אם תהיה לכם נגיעה כלשהי בדבר ויקשה לכם לפסוק דין אמת, אזי תביאו את הדבר אלי. הרי מטעם זה גופא הוכרח עתה, כשהיה הוא נוגע בדבר, להגיש את המשפט לפני הקדוש-ברוך-הוא, כי לא היה יכול לפסוק דין בעצמו. הנה כי כן, אין כאן הכוונה שנענש משה, אלא היה זה פועל-יוצא פשוט מהדברים שאמר בשעתו.

וגדולת מנהיגותו של משה רואים אנו גם בתפילותיו לד' בענין זה -"אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם" (כ"ז, י"ז) משה מבקש לעם ישראל מנהיג אמיתי שצועד לפני העם ואינו נגרר מאחוריו. שומה עליו להרימם אליו ולא להשפיל עצמו אליהם, תוך וותרנות ומילוי כל מבוקשיהם. "אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם" – שיצא לפניהם וינהיג את העדה אחריו, ולא שיפנה לאחוריו לראות מה העם מבקש ולמלא אחר רצונו.

מנהיג שיוצא לפני העדה, הריהו מרים אותה אליו. כפי שפירש בעל חידושי-הרי"ם ז"ל: "אשר יוציאם" – שהוא מפקיעם מן השפלות והטומאה, "ואשר יביאם" – ומכניסם אל הרוממות והקדושה. אבל מנהיג שיוצא אחרי העדה, הריהו נגרר אחריה אל שפלותה.

רעיון כעין זה הביע רבי ישראל סלנטר על מאמר חז"ל במסכת סוטה (מט:): "בעקבתא דמשיחא – פני הדור כפני הכלב" – ויש להבין, מה טיבו של משל זה? ביאר רבי ישראל ז"ל – טבעו של כלב, שהוא רץ תמיד לפני אדוניו ומפרק לפרק הוא מפנה ראשו לאחוריו, לראות לאן פני אדוניו מועדות וללכת בכיוון זה.

בעקבות המשיח יהיה "פני הדור" – אלה שמתיימרים להיות מנהיגיו ודובריו של הדור – כ"פני

www.modiin.muni.il

עיריית מודיעין מכבים רעות – ת.ד. 1. מודיעין 7176404 - טל': 08-9726000

Municipality Of Modi'in Maccabim Re'ut – P.O.B 1, Modi'in 7176404, Israel - Tel. 972-8-9726000

הכלב" – שינהגו מנהג כלב; אמנם הלוך ילכו לפני העם ויעמדו בראשו, אולם לא תהיה להם דרך סלולה משלהם ולא תהא להם השפעה עם העם שילך בעקבותיהם, אלא אדרבה – מפעם לפעם הם יפנו אחורנית, לראות ולשמע מה בפי ה"רחוב", מהי דעת העתונות, ובהתאם לכך יעצבו את השקפתם הם כדי למצוא חן בעיני ההמון.

ואכן, זה יהיה רע ומר. שכן מנהיג-ישראל אמיתי חייב ללכת לפני העם ולהורות את דרך ה, למרות שכתוצאה מזה לא ירכוש לו אהדה יתירה בקרב ההמון ואף יהא נתון תחת "שבט הבקורת" של דעת הרחוב. "אשר יצא לפניהם" – היינו: אשר תצא נפשו למען אדם-מישראל. ביקש משה רבנו מאת השם-יתברך, כי יפקד על ישראל מנהיג כזה אשר יביאם מן המלחמה כפי אשר הוציאתם, מבלי שייפקד מהם איש, כמו במלחמת מדין, שנאמר: "ולא נפקד ממנו איש". ועפ"ז מבואר הפסוק "ונתתה מהודך עליו" (כ"ז, כ) -מהודך ולא כל הודך. זקנים שבאותו דור אמרו: פני משה כפינ חמה, פני יהושע כפני לבנה. אוי לה לאותה בושה ואוי לה לאותה כלימה (בבא-בתרא ע"ה). למה דוקא הזקנים אמרו כך? ברם, צעירים שבאותו דור משראו את רבם החדש אמרו: גם הרבי הקודם לא היה בצעירותו אלא "כפני לבנה", ורק אחר-כך נתעלה ונעשה "כפני חמה". אבל זקנים שבאותו דור הכירו את הרבי הקודם גם בצעירותו וידעו כי אפילו אז כבר היה "כפני חמה", ולכן אמרו: "אוי לה לאותה בושה, אוי לה לאותה כלימה". מה בושה ומה כלימה היתה זו לזקנים? אולם, אמרו חכמינו במדרש, שזכה יהושע להיות מנהיג במקום משה, על-שום שנהג בחיי משה כמשרת ("ויהושע בן נון משרת משה"), והיה מסדר את הספסלים בבית-המדרש ופורס את המחצלאות, ולפיכך נתקיים בו: "נוצר תאנה יאכל פריה".

הזקנים, אשר בשעתו בושים היו לעשות מה שעשה יהושע, משראו עכשיו שדוקא בזכות זה נעשה יהושע למנהיגם של ישראל ופניו מאירים כפני לבנה קראו: "אוי לה לאותה בושה ואוי לה לאותה כלימה!" – אוי לבושה זו אשר התביישנו אז לסדר את הספסלים בבית-המדרש. אותה בושה גרמה לנו עכשיו כי נהיה תלמידיו של יהושע הצעיר. ויה"ר שנזכה שהשי"ת ישיב שופטינו כבתחילה להנהיגנו בדרך הישר בבנין בית מקדשינו אכי"ר

שבת שלום,

הרב אליהו אלחרר

הרב העיר מודיעין

www.modiin.muni.il

עיריית מודיעין מכבים רעות – ת.ד. 1. מודיעין 7176404 - טל': 08-9726000

Municipality Of Modi'in Maccabim Re'ut – P.O.B 1, Modi'in 7176404, Israel - Tel. 972-8-9726000

www.modiin.muni.il

עיריית מודיעין מכבים רעות – ת.ד. 1. מודיעין 7176404 - טל': 08-9726000

Municipality Of Modi'in Maccabim Re'ut – P.O.B 1, Modi'in 7176404, Israel - Tel. 972-8-9726000